

ISHQ SIRRIN...

1. Ishq sirrin hajar asiri notavonlardin so'rung,
Aysh ila ishrat tariqin komronlardin so'rung.
2. Bizga juz mehru vafo oyini bo'lmaydur nasib,
Bevafolig' rasmini nomehribonlardin so'rung.
3. Bizni davron mehnati ham ojiz etmish, ham qari,
Husn ila quvvatni ra'no navjuvonlardin so'rung.
4. Bedil el diljo'yluq yo dilshikanlik rasmini
Fahm qilmaslar, bu ishni dilsitonlardin so'rung.
5. Nek nom el ishq aro badnomlig'lar shevasin
Yaxshi bnlmaslar, ani bizdek yomonlardin so'rung.
6. Fardliq zavqini so'rmang shavkatu joh ahlidin,
Ul suubat lazzatin bexonumonlardin so'rung.
7. Ajz tufrog'ida ishq ahlig'a o'lgan hukmi bor,
Qatl hukmi aylamakni qahramonlardin so'rung.
8. Bilmadi maqsudi ganjining nishonin ahli rasm,
Gar so'rarsiz, ani benomu nishonlardin so'rung.
9. Chun Navoiy ishq sahrosida itti, do'stlar,
Ani ul yondin yetishgan korvonlardin so'rung.

("Favoyid ul-kibar", 350-g'azal)

Lug'at:

Tariq – yo'l-yo'riq, yo'sin, odat
Juz – boshqa, o'zga, bo'lak
Oyin – odat, rasm-rusum
Navjuvon – yosh
Bedil – dilsiz, yuraksiz; holsiz, majolsiz;
maftun, oshiq
Diljo'yluq – ko'ngil ochish, xursand
qilish, mehribonlik ko'rsatish
Dilshikanlik – ranjitish
Dilsiton – dilni oluvchi, dilni o'ziga
maftun qiluvchi; mahbuba, ma'shuqa

Nek – yaxshi
Sheva – odat, ravish, yo'sin
Fardliq – yolg'izlik
Joh ahli – boylik, mansab ahli
Suubat – qiyinchilik, mashaqqat
Ajz – ojizlik, zaiflik, xastalik
Maqsud – maqsad
Ganj – xazina, boylik
Ahli rasm – qoidalar asosida
yashaydigan kishilar
Itti – yo'qoldi

1. 1- va 2-baytlar haqida noto'g'ri ma'lumotni toping?

- A) Ikki baytda ham TAZOD san'ati mavjud.
- B) Oshiq o'zini vafoli va mehribon deyish bilan bir qatorda ayrimlarni bevafo deb ham ataydi.
- C) Xursandchilik va ko'ngilxushlik yo'lidagilarni oshiq baxtli deb ataydi.
- D) Har ikki baytda ISHTIQOQ san'ati qo'llangan.

2. G'azalda qaysi o'xshatish mavjud emas?

- A) Oshiq o'zini ojiz va keksa insonga qiyoslaydi.
- B) G'azalda oshiq o'zini yomon inson deya ta'kidlaydi.
- C) Ish yo'lida yurganlar hech narsasiz qolganlar deb ta'riflanadi.
- D) Navoiy o'zining ishqqa to'la ko'ksini ishq sahrosiga qiyoslaydi.

3. Ushbu g'azalda quyidagi qaysi badiiy san'at(lar) mavjud?

- 1) *Tashxis* (arab. — shaxslantirish) — jonlantirish badiiy san'atining bir turi; turli narsalar, hayvonlar, qushlar, o'simliklar va boshqalarga insoniy xususiyatlarni ko'chirish san'ati.
- 2) *Sifatlash* — shaxs va narsalarning o'ziga xos, o'zida bor xususiyatini ta'kidlab o'tish san'ati.
- 3) *Kalomi jomi'* (ar. — jamlovchi, umumlashtiruvchi so'z) — she'rda yoki baytda pand-nasihat, o'git, axloq-odobga oid, zamona va zamondoshlardan shikoyat bilan bog'liq fikrlarni keltirishga asoslangan she'riy san'at.
- 4) *Husni ta'lil* (ar. — chiroyli dalillash) — biror voqeani unga bevosita daxli

bo'lmagan boshqa bir hodisa bilan izohlash san'ati.

- A) 1,4 B) 2,3
- C) 2,3,4 D) 1,2,3,4

4. 7-bayt mazmuni to'g'ri izohlangan qatorni belgilang.

- A) Ojizlik tuprog'ida ish ahli o'lmaydi degan gap bor, ularga o'lim chiqarayotganlarni qahramonlar deb so'rang.
- B) Bu ojizlik tuprog'ida ishq ahlini o'lgan degan afsona yuradi, bu voqeani qatl qilinmasin, deb yurgan qahramonlardan so'rang.
- C) Ojizlik tuprog'ida ishq egalari uchun o'lishlikning hukmi bor, buni, aslida, oshiqlarni qatl etishni qahramonlik deb yurganlardan so'rang.
- D) Bu o'lim bor tuproqda ojizlik ishq ahli uchun bor, bunday holatni qatl qilinmay qolgan qahramonlardan so'rang.

5. Maqta' mazmuni to'g'ri izohlangan qatorni belgilang.

- A) Nima uchun Navoiy o'zining qalb sahrosiga ketdi, ey do'stlar. Uni endi shu sahrodagilardan so'rab ko'ringchi.
- B) Ey do'stlar, nima uchun Navoiy sahroda itdek sarson bo'lib yuribdi? Buni shu yerdan o'tgan karvonlardan so'rab ko'ring. (Ular buni biladi)
- C) Nima uchundir Navoiy ishqning sahrosida itdek sarson bo'lib yuribdi. (Biz buni bilolmadik). Menimcha, buni sahrodagi karvonlardan so'rab ko'rish lozim.
- D) Nechundir Navoiy ishq sahrosida yo'qoldi, ey do'stlar, endi uni yo'lda kelayotgan karvonlardan so'rang.